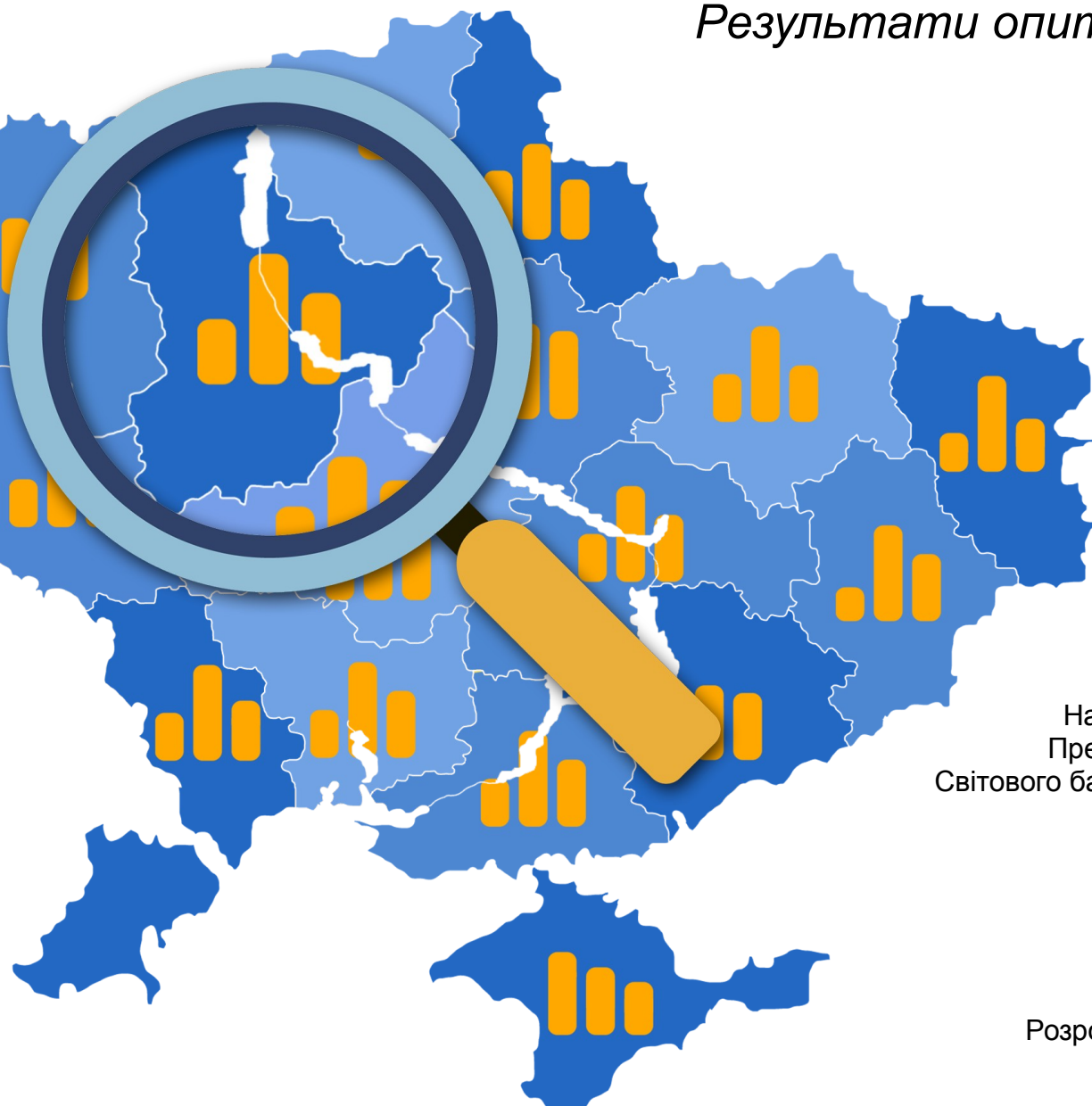

Прозорість роботи Верховної Ради України: думка регіональних ЗМІ

Результати опитування

На замовлення
Представництва
Світового банку в Україні

Розроблено ЦРБТ

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Досвід співпраці ЗМІ з Верховною Радою України.....	4
1.1. Портрет респондента, форми та джерела співпраці.....	4
1.2. Аналіз та оцінювання досвіду співпраці ВРУ та ЗМІ.....	7
2. Підвищення ефективності співпраці ВРУ з регіональними ЗМІ. Рекомендації.....	10
Додаток 1. Результати оцінювання якості даних, розміщених на сайті ВРУ.....	13
Додаток 2. Анкета «Прозорість роботи ВРУ: думка регіональних ЗМІ».....	14

ВСТУП

Світовий банк разом з [Центром розвитку бізнес-технологій](#) провів опитування «[Прозорість роботи ВРУ: думка регіональних ЗМІ](#)».

Мета опитування – виявити основні досягнення та проблемні аспекти в комунікаціях між регіональними засобами масової інформації та Верховною Радою України. Особлива увага зверталася на використання інноваційних інструментів спілкування, їх ефективність і важливість у комунікації зі ЗМІ.

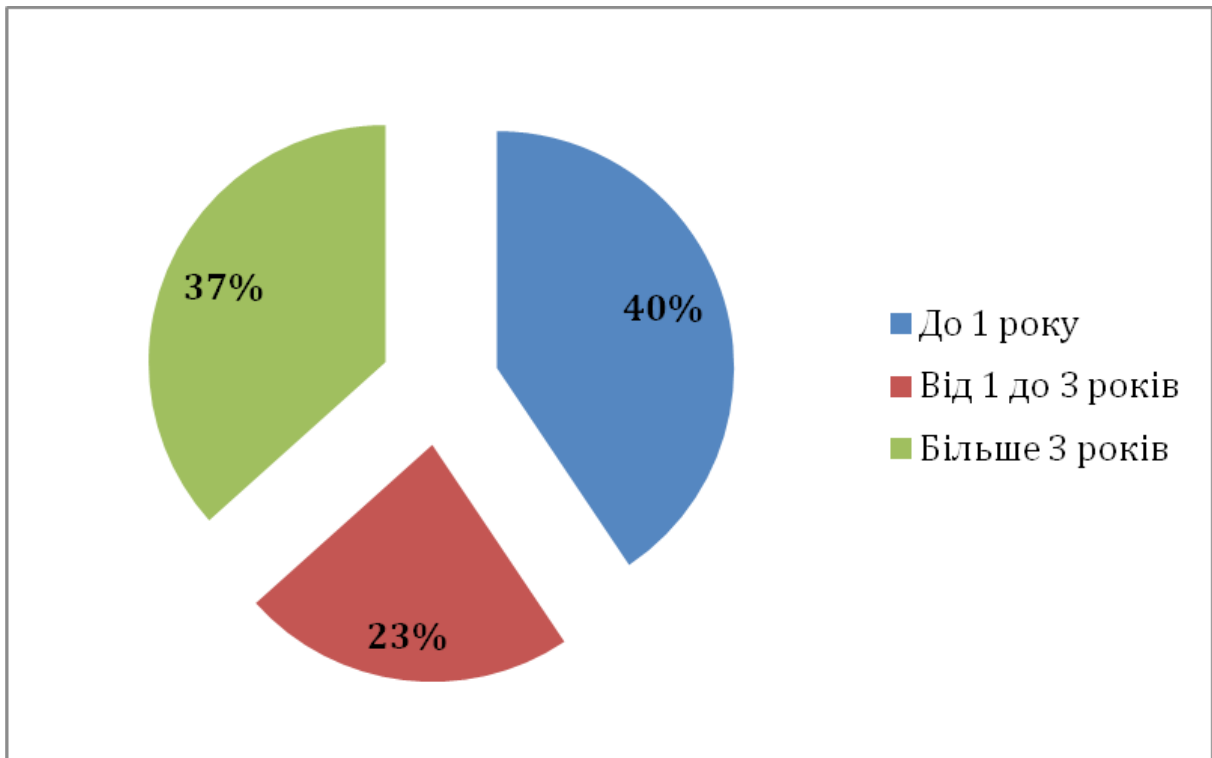
Дослідження проводилося в мережі Інтернет впродовж липня-серпня 2016 року серед представників традиційних та електронних засобів масової інформації по всій території України (Додаток 1). Акцент було зроблено на ЗМІ, що працюють за межами столичного регіону. Онлайн-анкета (Додаток 2) була розіслана по базі даних адрес журналістів, були обрані ЗМІ регіонального рівня, головним чином суспільно-політичного, культурного та економічного напрямків.

Крім цього, в рамках дослідження, з представниками деяких ЗМІ були проведені глибинні інтерв'ю з метою дослідження питань ефективності співпраці з Верховною Радою, обговорювався досвід співпраці з органами виконавчої влади, їх готовність до співпраці і якість наданих документів та інформації.

1. ДОСВІД СПІВПРАЦІ ЗМІ З ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

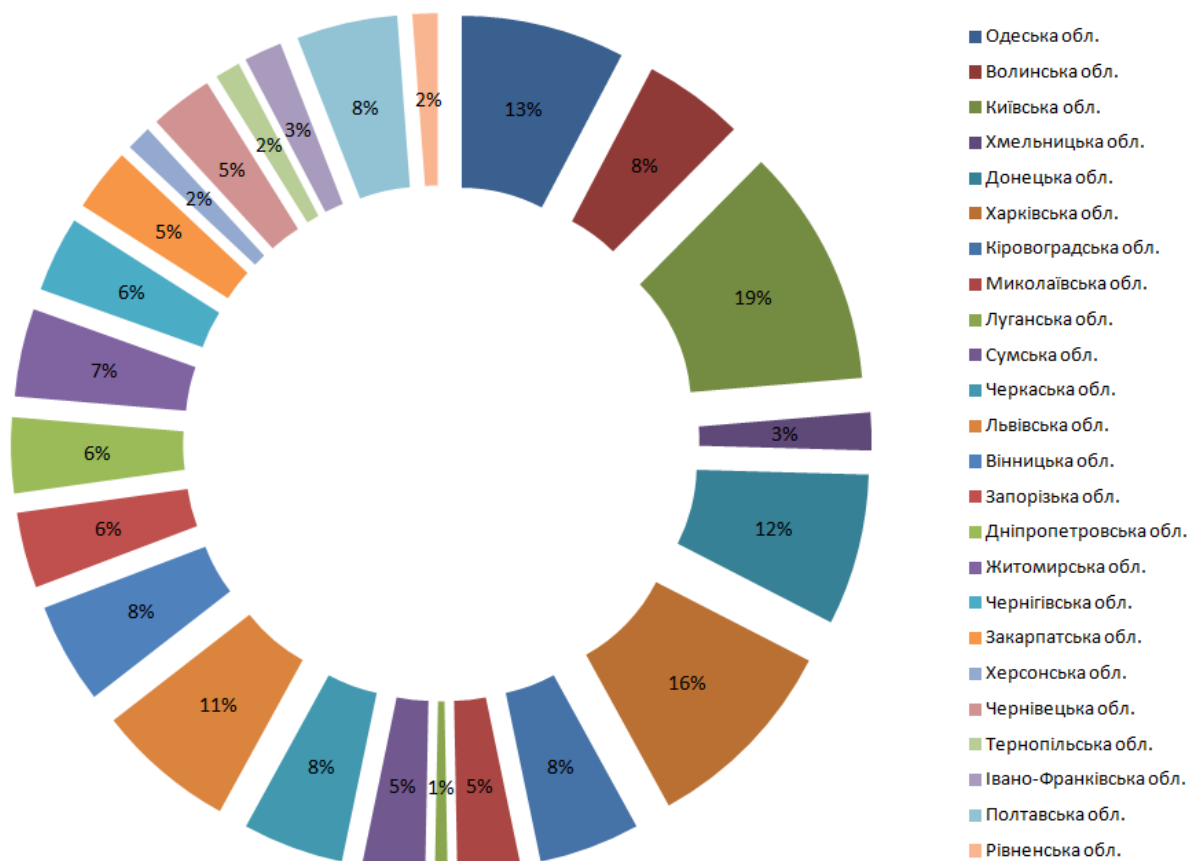
1.1. Портрет респондента, форми та джерела співпраці

Майже 37% респондентів мають досвід співпраці з Верховною Радою більш ніж 3 роки, 23% – 1-3 роки, і близько 41% знаходяться на початковому етапі співпраці (рис. 1).

Рис.1. Досвід роботи опитаних ЗМІ з ВРУ

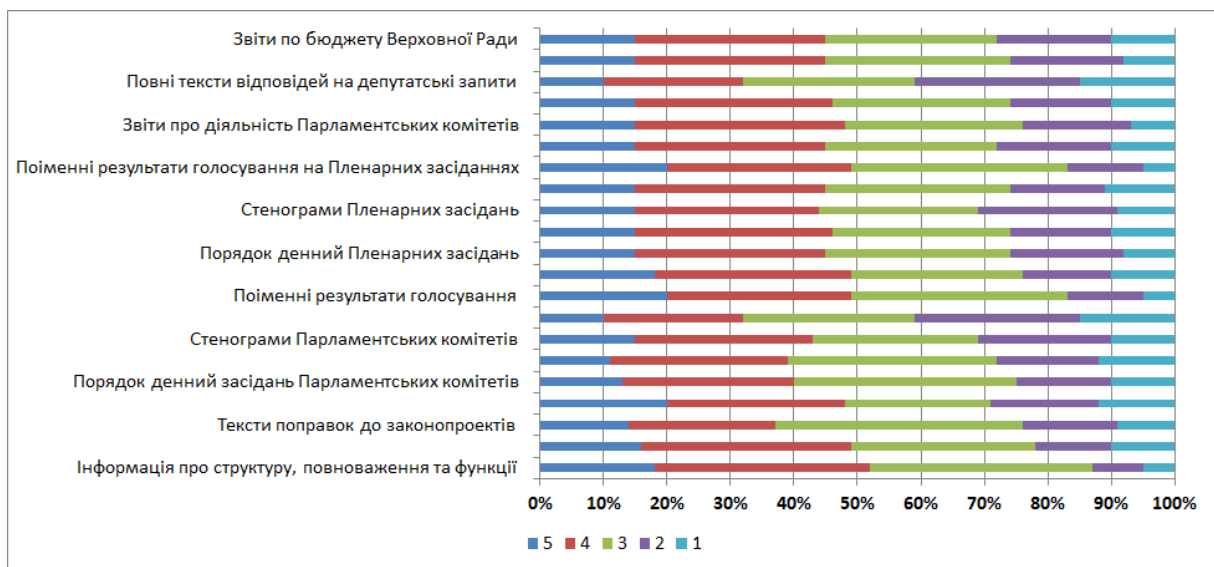
Респонденти доволі рівномірно представляють всі регіони України (рис.2). Ми вважаємо, що регіональний розподіл опитаних ЗМІ відповідає активності ЗМІ в відповідному регіоні

Рис 2. Регіональний розподіл респондентів

Представники більшості ЗМІ звернули увагу на те, що співпраця з Верховною Радою стала більш ефективною після 2014 року. Це пояснюється тим, що частина новообраних депутатів є вихідцями з журналістського середовища і добре розуміють специфіку та складності спілкування ЗМІ з представниками влади. На підтвердження цієї тези 59% респондентів відзначили, що інформаційна співпраця з Верховною Радою здійснювалася саме на рівні окремих депутатів. 28% респондентів мають досвід співпраці з різними комітетами Парламенту, а 13% – зверталися з окремих питань до Апарату Верховної Ради України.

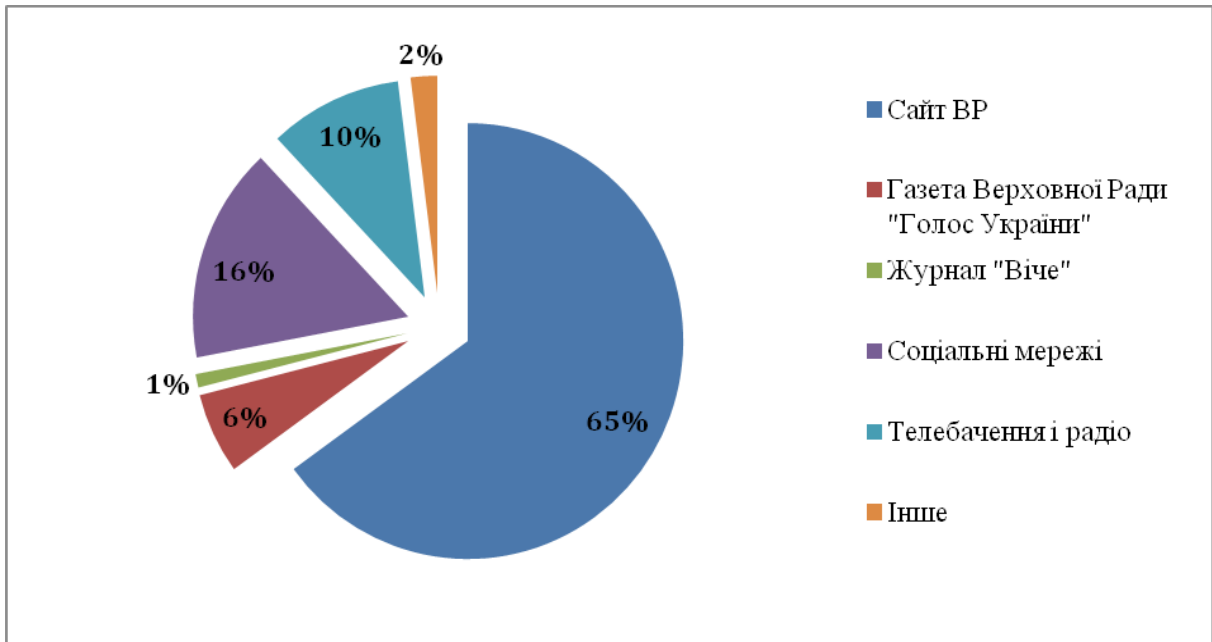
Оскільки сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua) є офіційним джерелом інформації про роботу ВРУ, оцінювання своєчасності подання на сайті інформації для поширення та використання ЗМІ займало чинне місце у проведеному опитуванні. Респонденти оцінювали за п'ятибальною шкалою якість та своєчасність подання різних типів інформації (рис. 3).

Рис.3. Актуальність даних, розміщених на сайті Верховної Ради

Найвищої оцінки від представників ЗМІ не отримав жоден із пропонованих категорій матеріалів, розміщених на сайті ВРУ. Найбільш якісним, на думку опитаних, є подання даних про *структуру, повноваження та функції комітетів Верховної Ради* – 52% респондентів оцінили якість на 4 і 5 балів сумарно. 49% опитаних вважають достатнім і подання даних про *законодавчу базу, розклад Пленарних засідань та результати поіменних голосувань*. Наймеш якісно з точки зору ЗМІ подані дані, що містять *списки відвідуваності Парламентських комітетів та повні тексти відповідей на депутатські запити* – 32% опитаних позитивно (сумарно) оцінити якість і своєчасність подання цих даних, а 41% – оцінити якість на 1 та 2 бали сумарно. Більш докладно результати оцінювання подано у Додатку 3.

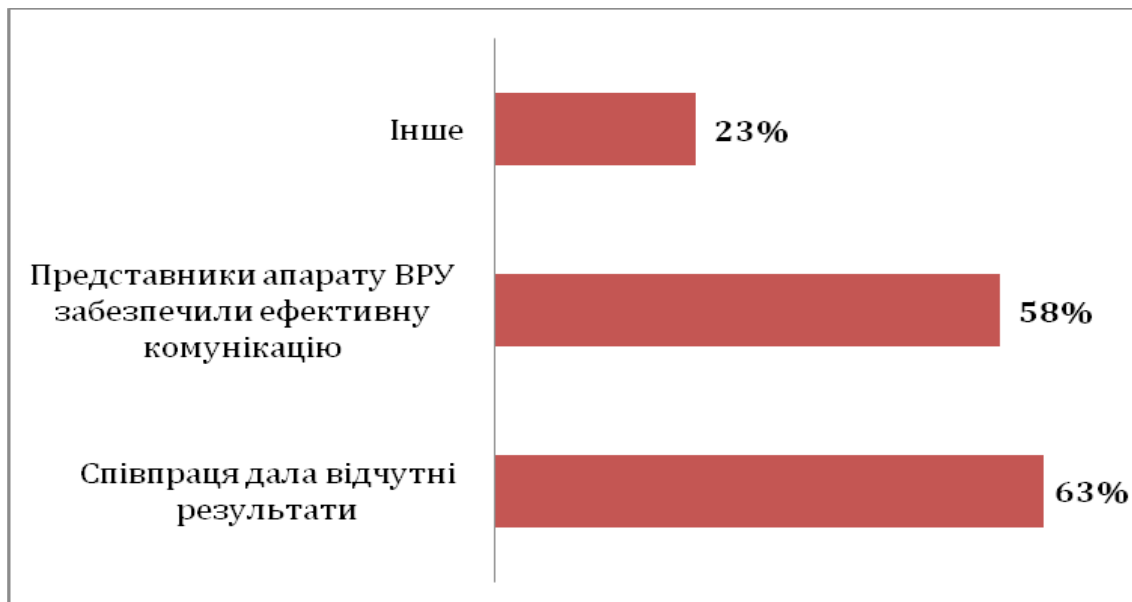
Крім офіційного сайту Верховної Ради представники ЗМІ для ознайомлення з діяльністю ВРУ використовують й інші ресурси (рис. 4). Разом з тим, офіційний сайт є основним джерелом – 65% опитаних найбільш активно використовують саме його.

Рис.4. Інформаційні ресурси для ознайомлення з діяльністю ВРУ

1.2. Аналіз та оцінювання досвіду співпраці ВРУ та ЗМІ

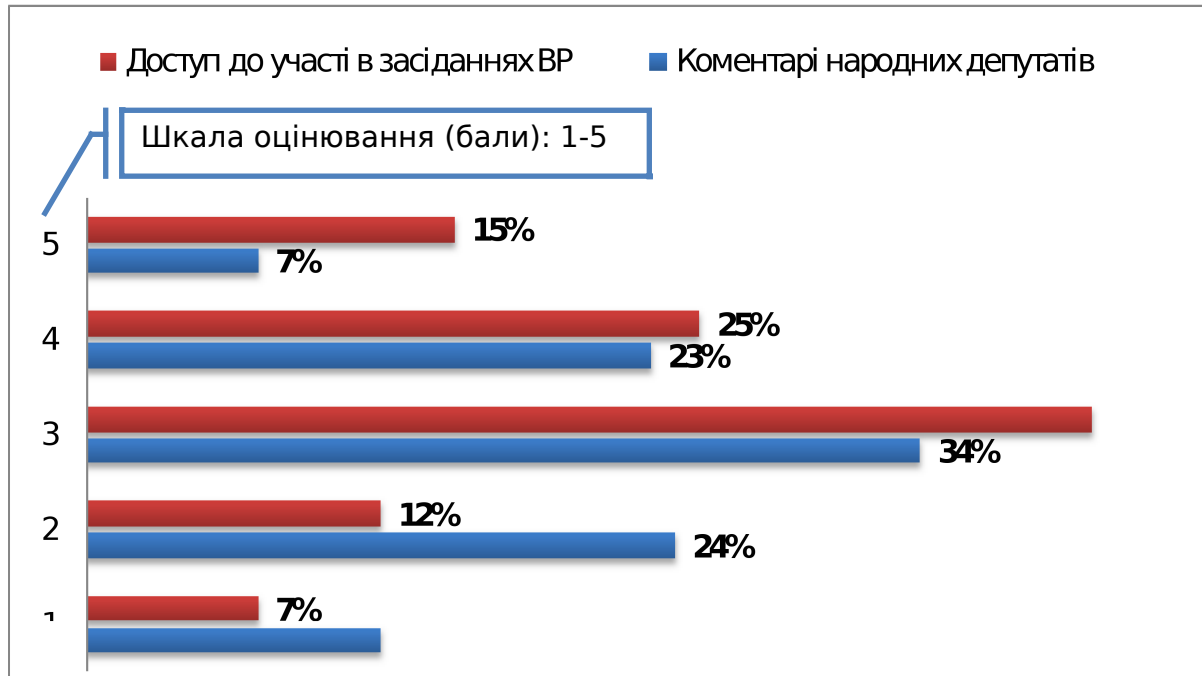
Переважна більшість респондентів (87%) оцінюють досвід співпраці із Верховною Радою як *позитивний* та відзначають (множинний вибір) у якості ключових показників конкретні результати співпраці та налагодження ефективної комунікації (рис. 5).

Рис.5. Показники ефективності співпраці на думку респондентів

Ефективність співпраці конкретного ЗМІ з представниками ВРУ оцінювалась відповідно до способів взаємодії: співпраця з народними депутатами (в першу чергу, на регіональному рівні) та доступ (в тому числі дистанційний – за

допомогою парламентського телеканалу «РАДА», або онлайн-трансляцій) до участі в засіданнях ВР (рис. 6). На думку респондентів взаємодія реалізується на середньому рівні (оцінка 3 за п'ятибальною шкалою), причому рівень доступу ЗМІ до участі у засіданнях ВРУ дещо вищий ніж взаємодія із окремими депутатами.

Рис.6. Оцінювання співпраці за способами взаємодії

Респонденти, що мають *негативний* досвід співпраці з Верховною Радою (13% опитаних), до основних індикаторів відносять наступні (за результатами глибоких інтерв'ю):

- **Слабка онлайн комунікація:**
  - неможливо знайти на сайті інструменти зворотного зв'язку та конкретну особу, до якої можна звернутись із конкретним запитанням (контакти, чітке представлення відповідних осіб);
  - відсутні ресурси для забезпечення ефективної онлайн комунікації, наприклад, добре модеровані форуми;
  - низька активність представників ВРУ чи окремих структур, наприклад, комунікація через соціальну мережу ФБ не відповідає потребам ЗМІ або взагалі відсутня;
- **Низький рівень відповідальності:**
  - на питання, що було задане на прес-конференції, відповідь мали надіслати на е-пошту, проте інформація не була надіслана (пояснення щодо затримки чи неможливості надати відповідь також);
  - деякі питання, актуальні для ЗМІ, не висвітлюються представниками ВРУ ні публічно, ні персоналізовано.

Також були виділені причини або побоювання невдалого співробітництва (рис. 7). 57% опитаних «бачать» основну проблему у непрофесійності журналістів деяких ЗМІ, які не змогли виробити механізм співпраці із ВРУ; приблизно однакове

ставлення респондентів і до опору з боку Верховної Ради (33% відсотки опитаних), і до взаємного нерозуміння переваг співпраці (28%).

Рис.7. Причини неефективної співпраці

Разом з тим, за результатами опитування та глибинних інтерв'ю спостерігаються позитивні зрушення інституційного механізму ВРУ у забезпеченні прозорості роботи Парламенту для регіональних ЗМІ. До таких респонденти віднесли:

- Збільшення кількості конференцій та спрощення процедури акредитації представників ЗМІ;
- Покращення роботи телеканалу РАДА, зокрема, забезпечення проведення прямих трансляцій;
- Розробка та впровадження форми електронного запиту для оперативного спілкування з представниками ВРУ;
- Модернізація веб-сайту: збільшення інформативності та інтерактивності представлених матеріалів;
- Поширення офіційного фото та мультимедійного контенту, забезпечення можливості його легального використання представниками ЗМІ,

До основних *проблем* реалізації інституційного механізму співпраці Верховної Ради і ЗМІ представники останніх із числа опитаних віднесли наступні:

- Старий бюрократичний апарат;
- Нерозуміння необхідності співпраці зі ЗМІ;
- Відсутність необхідних навичок та знань у депутатів та співробітників ВРУ;
- Недовіра до невеликих регіональних ЗМІ.

На питання: Які кроки мають бути зроблені для забезпечення кращого функціонування інституційного механізму співпраці (множинний вибір), переважна більшість респондентів (78%) вважає за потрібне проводити навчання представників апарату Верховної Ради та депутатів комунікації з засобами

масової інформації, а більше половини (50%) також пропонують проводити навчання і представників ЗМІ (рис. 8).

Рис.8. Причини неефективної співпраці

2. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПІВПРАЦІ ВРУ З РЕГІОНАЛЬНИМИ ЗМІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 2.1 Дослідити досвід різних країн щодо типів парламентських ЗМІ (<https://rada.oporaua.org/76-chitati/a-iaak-u-nykh/12137-a-iaak-u-nykh-parlamentski-zmi>)
- 2.2. На сайті Верховної Ради України створити сторінку «Навчання та тренінги», де розміщувати дані щодо відкритих семінарів, зустрічей тощо із представниками регіональних ЗМІ

Для цього дослідити досвід Національної конференції законодавчих органів (NCSL) щодо організації тренінгів для представників законодавчої влади різних країн з метою вдосконалення їхніх навичок роботи <http://www.ncsl.org/aboutus.aspx>.
- 2.3. Відповідно до порядку акредитації ЗМІ (http://rada.gov.ua/news/Poryadok_akredytatsij/43754.html) розробити сучасну електронну систему зі зрозумілим та «інтуїтивним» інтерфейсом та розмістити її у відповідному розділі веб-порталу Верховної Ради України
- 2.4. Розробити онлайн-реєстр регіональних ЗМІ, розмістити його у публічному доступі, можливо з використанням сучасних наглядних гео-інформаційних технологій, та надати можливість громадянам

оцінювати якість висвітлення інформації, що стосується роботи Верховної Ради, комітетів чи окремих депутатів, шляхом проведення онлайн опитувань та анкетувань

- 2.5. Відповідно до Закону «Про внесення змін до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо доступу засобів масової інформації до засідань комітетів Верховної Ради України» - <http://rada.gov.ua/news/Novyny/121133.html>, забезпечити можливість реєстрації ЗМІ на засіданнях комітетів та фіксування способів оприлюднення даних засідань конкретним ЗМІ, а саме: здійснення звукозапису, кіно-, фото- і відеозйомки, трансляції засідання по радіо і телебаченню, онлайн-трансляції в мережі Інтернет чи інших мережах передачі даних.

Витяг із Закону:

9.12.2015 р. Верховна Рада внесла до Закону «Про комітети Верховної Ради України» (№1228) такі зміни:

- 1. Частину першу статті 9 викладено в такій редакції:*

«1. Комітети інформують громадськість про свою діяльність, зокрема, шляхом оприлюднення плану роботи, розкладу засідань комітетів, прийнятих комітетами актів, протоколів та стенограм засідань комітетів та слухань у комітетах. Засідання та інші заходи комітетів, які проводяться відкрито, мають право відвідувати журналісти, працівники засобів масової інформації, представники громадських організацій. Для журналістів, працівників засобів масової інформації, акредитованих при Верховній Раді України додаткова акредитація для відвідування засідань комітетів не проводиться».

- 2. Частину другу статті 44 викладено в такій редакції:*

«2. Засідання комітетів проводяться відкрито і гласно, крім випадків, коли за рішенням комітету проводиться закрите засідання. На відкритих засіданнях комітетів присутні на засіданнях особи мають право здійснювати звукозапис, кіно-, фото- і відеозйомку, трансляцію засідань по радіо і телебаченню, онлайн-трансляцію в мережі Інтернет та/або інших мережах передачі даних у спосіб, що не заважає проведенню засідань комітетів.

Про здійснення звукозапису, кіно-, фото- і відеозйомки, трансляції засідання по радіо і телебаченню, онлайн-трансляції в мережі Інтернет чи інших мережах передачі даних присутні на засіданні особи повідомляють перед початком проведення засідання головуючого, який оголошує про це перед розглядом питань порядку денного засідання.

- 2.6. З метою підвищення рівня ІК-компетентності представників регіональних ЗМІ провести семінар-тренінг (можливо, в форматі вебінару) «Критичне оцінювання інтернет-ресурсів і ЗМІ» (аналогічно подібному семінару для співробітників Апарату

Верховної Ради України, раніше проведеного за сприяння Світового Банку: <http://rada.gov.ua/news/Novyny/135198.html>)

- 2.7. Проаналізувати досвід та ефективність проведення Прес-турів журналістів регіональних ЗМІ до ВРУ на прикладі Прес-тур журналістів Волині до ВРУ (<http://guz.in.ua/pres-tur-zhurnalistiv-olyndo-vru.html>), створити графік подібних заходів для віх регіонів та висвітлювати результати у відповідному (або спеціально створеному інтернет-порталі ВРУ).
- 2.8. Проводити конференції або вебінари за участі регіональних ЗМІ для ознайомлення з роботою Верховної Ради України та оприлюднювати на порталі Верховної Ради України – в існуючому або спеціально створеному розділі (приклад події <http://internews.ua/2016/07/parliament-conference-for-regional-media/>)
- 2.9. Проводити регулярні вебінари фахівців Інформаційного департаменту Апарату ВРУ, голів парламентських комітетів, окремих депутатів та експертів, що співпрацюють з Парламентом для представників регіональних ЗМІ та розміщувати матеріали у відповідному розділі інтернет-порталу Верховної Ради України – існуючому, або спеціально створеному
- 2.10. Продовжувати процес вдосконалення веб-сайтів комітетів для покращення сприйняття громадськістю та ЗМІ на основі звітів Центра розвитку бізнес-технологій (звіт створено за сприяння Світового Банку) та [Інтерньюс](#)

Результати оцінювання якості даних, розміщених на сайті ВРУ

Якість і своєчасність наданої інформації	5	4	3	2	1
Інформація про структуру, повноваження та функції	18%	34%	35%	8%	5%
Законодавча база	16%	33%	29%	12%	10%
Тексти поправок до законопроектів	14%	23%	39%	15%	9%
Розклад засідань Парламентських комітетів	20%	28%	23%	17%	12%
Порядок денний засідань Парламентських комітетів	13%	27%	35%	15%	10%
Резолюції Парламентських комітетів	11%	28%	33%	16%	12%
Стенограми Парламентських комітетів	15%	28%	26%	21%	10%
Списки відвідуваності Парламентських комітетів	10%	22%	27%	26%	15%
Поіменні результати голосування	20%	29%	34%	12%	5%
Розклад Пленарних засідань	18%	31%	27%	14%	10%
Порядок денний Пленарних засідань	15%	30%	29%	18%	8%
Резолюції Пленарних засідань	15%	31%	28%	16%	10%
Стенограми Пленарних засідань	15%	29%	25%	22%	9%
Списки відвідуваності Пленарних засідань	15%	30%	29%	15%	11%
Поіменні результати голосування на Пленарних засіданнях	20%	29%	34%	12%	5%
Звіти про діяльність Верховної Ради	15%	30%	27%	18%	10%
Звіти про діяльність Парламентських комітетів	15%	33%	28%	17%	7%
Повні тексти депутатських запитів	15%	31%	28%	16%	10%
Повні тексти відповідей на депутатські запити	10%	22%	27%	26%	15%
Інформація про державний бюджет і державні закупівлі	15%	30%	29%	18%	8%
Звіти по бюджету Верховної Ради	15%	30%	27%	18%	10%

Опитування: «Прозорість роботи ВРУ: думка регіональних ЗМІ»

АНКЕТА

1. Назва ЗМІ

---

2. Контактні дані (адреса електронної пошти, телефон, сайт)

---

3. Досвід співпраці з Верховною Радою

---

4. Оцініть досвід співпраці свого ЗМІ з Верховною Радою:

- Позитивний

- Співпраця дала відчутні результати

- Представники апарату ВРУ забезпечили ефективну комунікацію

- Негативний

- співпраця не відбулася за такими причинами

---

5. Наскільки ефективним було співробітництво Вашого ЗМІ:

- Коментарі народних депутатів ВР
- Доступ до участі в засіданнях ВР

6. Які досягнення інституційного механізму Верховної Ради у забезпеченні прозорості роботи Парламенту для регіональних ЗМІ?

---

7. Наскільки своєчасно розміщується інформація на сайті Верховної Ради України www.rada.org.ua?

Оцініть від 1 (нижча оцінка) до 5 (найвища оцінка) якість і

своєчасність наданої інформації:

- Інформація про структуру, повноваження та функції 1-2-3-4-5
- Законодавча база 1-2-3-4-5
- Тексти усіх поправок до законопроектів 1-2-3-4-5
- Експертна оцінка законопроектів, підготовлена експертами ГО 1-2-3-4-5
- Розклад засідань Парламентських комітетів 1-2-3-4-5
- Порядку денного засідань Парламентських комітетів 1-2-3-4-5
- Резолюції Парламентських комітетів 1-2-3-4-5
- Стенограми Парламентських комітетів 1-2-3-4-5
- Списки відвідуваності Парламентських комітетів 1-2-3-4-5
- Поіменні результати голосування 1-2-3-4-5

- Розклад Пленарних засідань 1-2-3-4-5
- Порядку денного Пленарних засідань 1-2-3-4-5
- Резолюції Пленарних засідань 1-2-3-4-5
- Стенограми Пленарних засідань 1-2-3-4-5
- Списки відвідуваності Пленарних засідань 1-5
- Поіменні результати голосування на Пленарних засіданнях 1-2-3-4-5
- Звіти про діяльність Верховної Ради 1-2-3-4-5
- Звіти про діяльність Парламентських комітетів 1-2-3-4-5
- Повні тексти депутатських запитів 1-2-3-4-5
- Повні тексти відповідей на депутатські запити 1-2-3-4-5
- Інформація про державний бюджет і державні закупівлі 1-2-3-4-5
- Звіти по бюджету Верховної Ради 1-2-3-4-5

8. Який інформаційний ресурс Ви використовуєте

найчастіше для ознайомлення з діяльністю ВРУ:

- Сайт ВР
- Газета Верховної Ради "Голос України"
- Журнал "Віче"
- Соціальні мережі
- Телебачення і радіо
- Інше

---

9. Які головні проблеми реалізації інституційного механізму співпраці ВР і ЗМІ?

---

10. Які кроки мають бути зроблені для забезпечення кращого функціонування інституційного механізму співпраці?

- Навчання представників апарату ВР та депутатів комунікації з засобами масової інформації
- Навчання представників ЗМІ механізмам взаємодії з ВР
- Вдосконалення інституційних механізмів співпраці ВР

(Опишіть докладніше кроки, які вже вживаються)

---

11. Які головні причини або побоювання невдалого співробітництва?

- Опір з боку ВР
- Непрофесійність ЗМІ, які не змогли виробити успішний механізм співпраці з ВР
- Взаємне нерозуміння переваг зацікавлених сторін

(Будь ласка, поясніть)
